

Els Països Catalans dins la xarxa internacional de tràfic il.legal de marfil

La senda mortal dels elefants

Malgrat els convenis internacionals que prohibeixen el tràfic de vori per evitar l'extinció dels elefants, els traficants il.legals continuen matant exemplars i utilitzen el Port de València i el Principat d'Andorra per introduir el marfil a Europa.

Els Verds han denunciat l'entrada de vori als Països Catalans.

AFRIU

Durant 1989, diversos vaixells que navegaven sota el contracte de la consignatària LEXMAR España S.A., amb domicili al carrer de Serrano de Madrid, introduïren en el port de València ullals d'elefants. La denúncia provenia del grup Els Verds, que va contactar amb les tripulacions i va descobrir que, de manera regular, alguns capitans, tot i conèixer perfectament la il.legalitat del que feien, carregaven marfil en brut de diversos països del golf de Guinea per portar-lo a València. El volum del tràfic s'havia incrementat en l'estiu i molts dels ullals detectats havien pertangut a elefants joves.

Encara que la seua freqüència en els parcs zoològics i els espectacles circenses faça pensar el contrari, l'elefant

africà viu actualment una regressió de població que amenaça amb l'extinció de l'espècie d'ací a molts pocs anys. L'increment que el tràfic de marfil ha experimentat durant els últims deu anys ha provocat que d'una població de més d'un milió i mig d'exemplars el 1979, els elefants africans hagen passat a ser només 600.000 actualment i experimenten, a mans dels caçadors, un descens de 60.000 a l'any. Els números són prou eloqüents.

Per tal d'evitar el desastre, el 1975 el Conveni Internacional sobre el comerç d'espècies amenaçades (CITES) va incloure l'elefant africà en l'apèndix I. Això implicava que el comerç de vori quedava absolutament prohibit i que ni tan sols es permetia realitzar-lo en àrees

controlades, com permet l'apèndix II, ni alliberar els stocks que romanien en diversos centres que tradicionalment comerciaven amb marfil, especialment Hong Kong. L'estat espanyol va subscriure el conveni CITES en 1986 però el control que hi han exercit les autoritats espanyoles ha estat, fins ara, nul.

Tot i reconèixer que la major part dels beneficis d'aquest comerç il.legal no es queden en mans dels africans, que guanyen entre el 10 i el 30% del total, i que el major percentatge acaba en els comptes corrents dels comerciants, les autoritats de Zimbawe, Botswana, Malawi, Sud-àfrica i Zàmbia es negaren a respectar els articles del conveni. Tampoc Gran Bretanya, de qui depèn Hong Kong, ni Taiwan, principals centres re-

Entrades del comerç il·legal de vori als Països Catalans

Al ritme actual, els elefants podrien desaparèixer en deu anys.

ARXIU

exportadors, l'acceptaren.

Amb la prohibició del comerç legal, la demanda de marfil s'ha dirigit cap a les xarxes de tràfic il·legal que aprofiten la feblesa econòmica dels països productors per forçar l'explotació dels elefants. "Sabem que no és correcte i que, a la llarga, acabarem amb l'espècie i amb els beneficis que ens està reportant però no tenim altra manera de guanyar-nos la vida". Eren les paraules que repetien, una i altra vegada, els nadius de les terres del golf de Guinea a una comissió internacional d'Els Verds que es va entrevistar amb ells.

Un quilo de marfil, que en 1979 venia a costar uns 60 dòlars, costa actualment uns 300 (27.000 pessetes més o menys), però el preu és molt variable segons les condicions del comerç. Hong-Kong, els països de la CEE i Estats Units són els principals mercats.

"La situació —manifestà a EL TEMPS Clara Rebolledo, membre d'Els Verds a Castelló— és més dramàtica encara quan t'assabentes que els ullals que han entrat pel port de València corresponen a exemplars molt joves. Això implica, per una banda, que ja és molt difícil encon-

trar exemplars adults i, per altra, que els pocs escrúpols dels comerciants no deixen ocasió ni per a la reproducció de l'espècie". "Nosaltres —continua Clara— hem volgut donar un vot de confiança a l'empresa consignatària i per això li hem enviat diverses cartes advertint-la del que s'estava traficant amb vaixells dels quals, ella n'és la responsable; però ja fa més d'un mes d'això i no ens han enviat cap resposta".

Tot fa pensar que el vori que entra pel port de València és destinat al consum interior, potser a mercats tradicionals com el de la indústria dels ventalls. Però València no és l'únic punt als Països Catalans on arriba marfil. Fonts de la delegació internacional d'Els Verds han denunciat que, no fa moltes setmanes, 122 quilos provinents de Hong Kong, havien arribat a Andorra. Era només una escala abans d'arribar a la destinació final en algun país europeu.

Sense la col·laboració dels països productors, difícil d'aconseguir pel seu nivell de desenvolupament, combatre el procés d'extinció dels elefants és una responsabilitat que queda en mans dels països comerciants i receptors. El con-

trol internacional s'ha mostrat fins ara ineficaç. El setembre de 1989, la policia de Namíbia descobria a la regió de Windhoek un carregament de set tones de marfil que provenia dels ullals de 490 exemplars. El comerç es va tallar però els elefants ja eren morts.

Diversos països de l'àrea, encapçalats per Zimbabwe, han parlat de la necessitat de crear un Centre sud-africà per al comerç del vori (SACIM) que permeta a algunes nacions col·locar els seus elefants sota l'apèndix I del CITES i regular així el comerç i la població de l'espècie. Per a Els Verds, "és només una manera de donar mànegua ampla que no soluciona res". Mentrestant, altes veus apunten la possibilitat de tornar a conrear la *Phytelephas* (planta elefant), que produeix un vori vegetal que substitueix moltes de les aplicacions del marfil d'origen animal i que era utilitzada massivament després de la II Guerra Mundial però que ara ha quedat només per a usos artesanals en els països productors d'Amèrica del Sud. Mentre les solucions es discuteixen, el valor documental de les pel·lícules de Tarzan és cada dia major.

Jordi Sebastià